

GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY ŻELAZKÓW
NA LATA 2010 - 2013

ŻELAZKÓW, STYCZEŃ 2010 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY ŻELAZKÓW

Stanisław Gąsior

- I Wstęp
- II Diagnoza w zakresie pomocy społecznej na terenie gminy Żelazków
- III Systemowy sposób rozwiązywania problemów społecznych
 - III.1. System wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych długotrwałym pozostaniem bez pracy.
 - III.2. Pomoc na rzecz rodzin i osób z bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
 - III.3 Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych.
 - III.4 Pomoc na rzecz osób starszych.
 - III.5 Pomoc na rzecz osób i ich rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
 - III.6 Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy.

I Wstęp.

Obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej wynika z art.17 ust.1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z 12.03.2004r / Dz.U.z 2009r. Nr 175 poz. 1362/.

„Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w posiadanych zasobach oraz w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w perspektywie kolejnych lat. Zasady realizacji długofalowej polityki społecznej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę na przejście z poziomu administrowania do POZIOMU ZARZĄDZANIA polityką społeczną.

Strategia została opracowana na lata 2010 – 2013.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Żelazków została sporządzona na podstawie danych będących w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie uzyskanych w toku jego bieżącej działalności.

W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej w Gminie Żelazków, a także sposobów realizacji świadczonej pomocy.

Działania GOPS w Żelazowie służą nie tylko łagodzeniu skutków trudnej sytuacji bytowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, lecz także umożliwiają usuwanie przyczyn tkwiących w sferze społecznej. Dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją jest udzielanie wsparcia materialnego do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w przezwyciężaniu trudności życiowych. Było to możliwe dzięki rozwojowi różnych usług i form pomocy (min. prace społecznie – użyteczne, roboty publiczne, usługi sąsiedzkie), poradnictwa i pracy socjalnej (rozumianej jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi).

Doświadczenia kilku lat wykazały, że podział terenu gminy Żelazków na cztery rejony pracy socjalnej przypisane czterem pracownikom socjalnym daje pozytywne efekty. Pracownicy socjalni mają bowiem bezpośredni kontakt ze środowiskiem, który służy właściwej diagnozie i ułatwia skuteczne rozwiązywanie istniejących trudności.

Różnorodność problemów występujących w rodzinach o niskim statusie społecznym, korzystających z pomocy Ośrodka wymaga planowania i podejmowania działań w celu rozwiązywania problemów osób i rodzin, które przy wykorzystaniu własnych środków i możliwości nie mogą przezwyciężyć trudności życiowych.

Najczęściej pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych potrzebują rodziny w których występują:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizm,
- przemoc fizyczna i psychiczna,
- nieleczona choroba psychiczna,
- konflikty wewnątrzrodzinne spowodowane rozpadem rodziny, rozwodem lub roszczeniami materialnymi
- itp.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie stara się organizować bardzo różne formy pomocy, po to aby doprowadzać osoby i rodziny do życiowego usamodzielnienia.

W dalszej działalności Ośrodka planuje się rozszerzenie działań pomocowych na rzecz osób i rodzin zamieszkałych na terenie gminy, wymagających wsparcia.

W niniejszym opracowaniu zostały przedstawione główne kierunki realizacji planowanych zadań pomocy społecznej na lata 2010 – 2013.

Przystępując do tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Żelazków Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał dane statystyczne oraz sprawozdania za okres 2004 – 2009r. i wnioski z prowadzonego poradnictwa, z wykonywanej w środowisku zamieszkania osób korzystających z pomocy Ośrodka, pracy socjalnej, konsultacji społecznych oraz przesłanki wynikające z analizy problemów i ich natężenia .

II Diagnoza

Gmina Żelazków jest gminą wiejską, którą tworzy 36 wsi.

Położona jest na północ od miasta Kalisza w południowo – wschodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie kaliskim. Gmina zajmuje powierzchnię 11 361 ha (113,61km²)

Gminę Żelazków zamieszkuje obecnie **9213** mieszkańców – stan na dzień 31.12.2009.

Grupę w ilości 4500 osób stanowią kobiety a 4713 – mężczyźni.

Struktura wiekowa ludności dowodzi, że jest to gmina ludzi młodych:

- w wieku przedprodukcyjnym jest **1910 osób**,
- w wieku produkcyjnym **6021 osób** (w tym 2898 osób stanowią kobiety, a 3123 mężczyźni)
- w wieku poprodukcyjnym **1282 osoby** (w gminie Żelazków zamieszkują 894 kobiety będące w wieku 60 i więcej lat – i 388 mężczyzn w wieku 65 i więcej lat)

Codziennemu życiu mieszkańców gminy Żelazków towarzyszą liczne problemy, które zmuszają część lokalnej społeczności do szukania różnych form pomocy w tym do korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie jest budżetową jednostką organizacyjną gminy Żelazków utworzoną przez Gminną Radę Narodową w Żelazkowie Uchwałą Nr XI/65/90 z dnia 20.04.1990r., działająca na podstawie statutu z dnia 29.09.2008r. ze zm.

Ośrodek realizuje zadania zlecone oraz zadania własne gminy wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej z 12.03.2004r. (Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362)
- ustawy o świadczeniach rodzinnych z 28.11.2003r. (Dz. U. 2003r. Nr 228 poz 2255 ze zm.)
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 29.09.2007r. (Dz. U. Nr 192 poz. 1378 ze zm.)
- ustawy z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734 ze zm.)
- ustawy z 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267 poz. 2259)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493).

Podstawowym celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie zajmuje się niesieniem pomocy wszystkim tym osobom i rodzinom, które nie mogą przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego, alkoholizmu, narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Priorytetowym zadaniem GOPS w Żelazkowie jest przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym powodującym wzrost zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej. Zadanie to tut. ośrodek realizuje wykonując pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna zmierza do zapobiegania niekorzystnym zjawiskom niedostosowania czy wykluczenia społecznego, izolacji, wykojenia, patologii i tp.

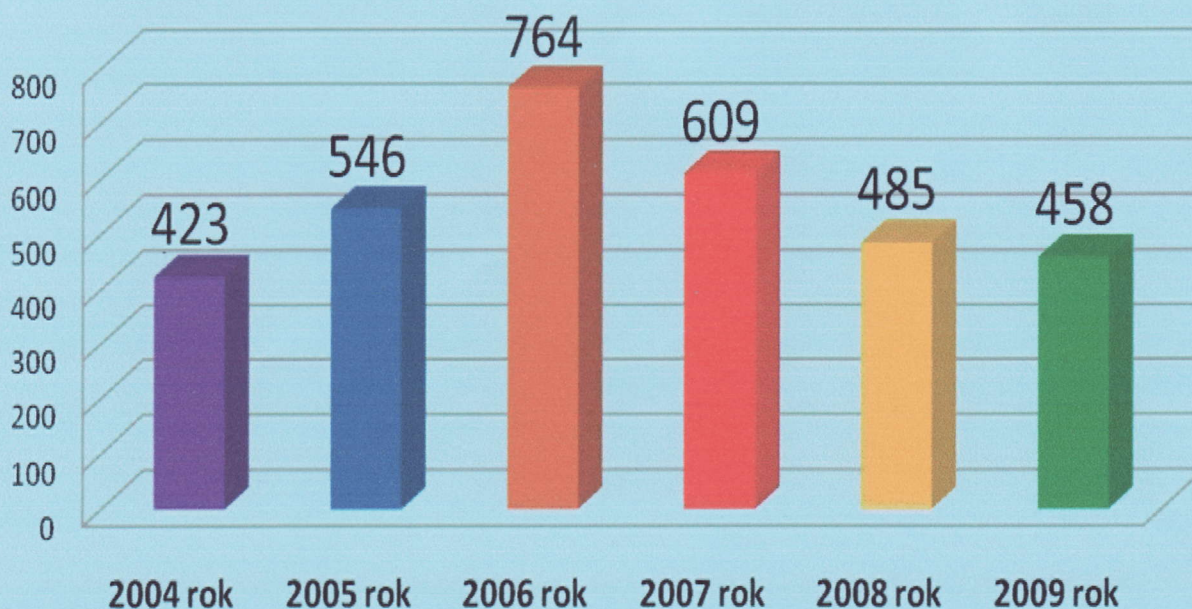
Wymierne efekty w tym zakresie pracownicy socjalni osiągają dzięki realizacji takich zadań jak: poradnictwo socjalne, motywowanie klientów ośrodka do podjęcia leczenia, poddania się terapii leczenia uzależnień. Praca socjalna to także mediacje w środowiskach narażonych na konflikty lub zagrożenia moralne i zdrowotne.

DANE STATYSTYCZNE

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, zamieszkałych na terenie gminy Żelazków.

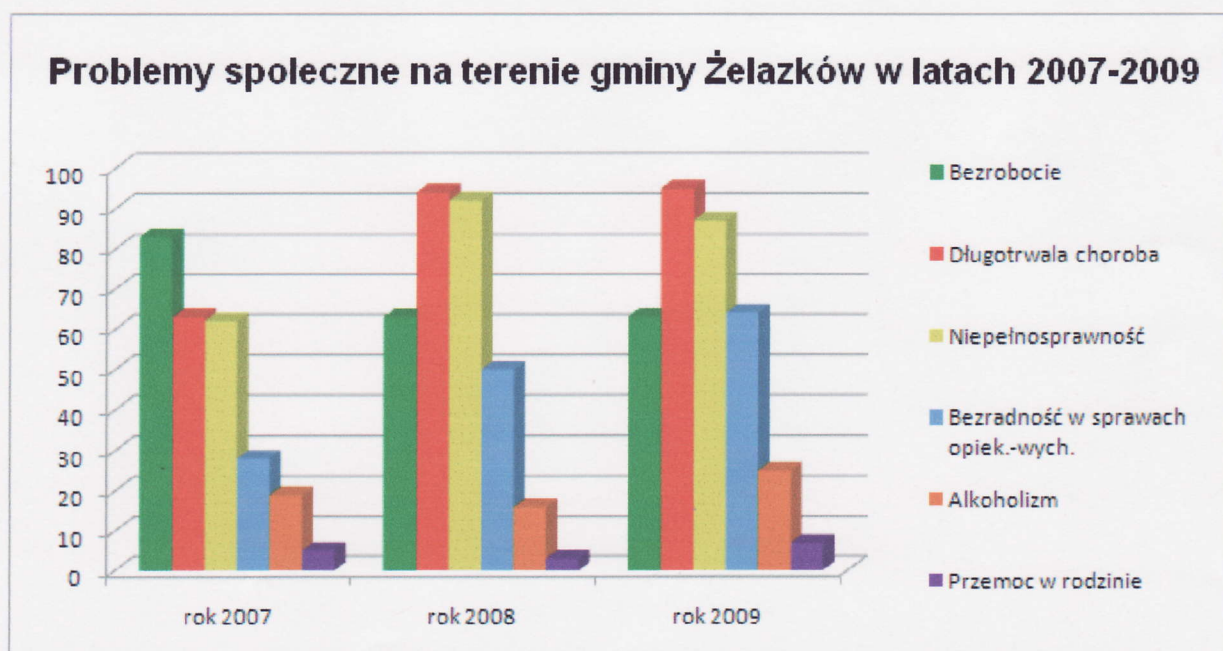
	Poszczególne lata					
	2004r.	2005r	2006r.	2007r	2008r	2009r
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	423	546	764	609	485	458

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych na terenie gminy Żelazków

Przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Żelazkowie w latach 2004 – 2009.

ROK:	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba osób objętych pomocą:	423	546	764	609	485	458
Przyczyna korzystania z pomocy :						
Ubóstwo	289	246	389	162	187	166
Sieroctwo	1	0	0	1	8	2
Bezdomność	0	1	1	1	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	38	65	22	59	20
Bezrobocie	188	149	154	83	63	63
Niepełnosprawność	64	60	62	62	92	87
Długotrwała lub ciężka choroba	58	63	56	63	94	95
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	76	48	33	28	50	64
Przemoc domowa w rodzinie	4	6	8	5	3	7
Alkoholizm	18	33	31	19	16	25
Narkomania	1	1	1	1	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	1	2	4	3

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie, mając na celu stworzenie zintegrowanego i skutecznego systemu wsparcia, podejmuje działania zmierzające do sukcesywnego odchodzenia

od świadczeń pieniężnych na rzecz wprowadzania nowych rozwiązań, dotyczących między innymi wzmoczonej działalności dotyczącej rozwoju pracy socjalnej, aktywizacji środowiska lokalnego, rozwinięcia działalności usługowej.

Zmiana priorytetów ma za zadanie zapewnić wyższy wskaźnik bezpieczeństwa socjalnego oraz zwiększyć możliwość oddziaływania w kierunku usamodzielniania osób i rodzin, które mogłyby samodzielnie funkcjonować w środowisku lokalnym.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu ośrodka za 2009 rok GOPS objął pomocą społeczną 458 rodzin o łącznej liczbie 1567 osób w tych rodzinach. Główną przyczyną ubiegania się o pomoc społeczną jest ubóstwo – 166 przypadków. Ubóstwo określa stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem podstawowe potrzeby kryją się poza wyżywieniem takie potrzeby jak ubranie, schronienie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia. Ubóstwo jest główną przesłanką przyznawania pomocy przez GOPS. Drugim powodem jest długotrwała lub ciężka choroba 95 przypadków i niepełnosprawność – 87 środowisk. Ważną przesłanką powodującą potrzebę udzielenia pomocy w roku 2009 była bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych – 64 rodziny. Innym znaczącym motywem starań o wsparcie GOPS było bezrobocie – 63 przypadki. 20 rodzin wymagało pomocy z potrzeby ochrony macierzyństwa, 2 z powodu sieroctwa, 7 z uwagi na występującą przemoc w rodzinie, 25 środowisk w których występuje alkoholizm i 3 w związku z trudnościami przystosowania się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Grupą wymagającą szczególnego wsparcia ze strony pomocy społecznej są dzieci pochodzące z rodzin ubogich / spowodowane m.in. bezrobociem rodziców / oraz zagrożonych patologią społeczną. Przyjęto założenie, że od właściwego zidentyfikowania problemów i ich analizy zależy nie tylko podjęcie właściwych kroków w celu ich rozwiązania, ale treść i możliwość sukcesu w zarządzaniu strategicznym. Przy braku zorganizowanego przeciwdziałania w/w problemom istnieje duże prawdopodobieństwo poszerzenia sfery zagrożeń społecznych lub wręcz patologii społecznej.

Zgodnie z powyższym należy opracować zintegrowany system wsparcia oraz realizować już przyjęte kierunki działań.

III Systemowy sposób rozwiązywania problemów społecznych

III. 1 Bezrobocie

A/ Pojęcie bezrobocia

Bezrobocie to zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.

B/ Społeczne skutki bezrobocia

Rozmiary i cechy bezrobocia stawiają je w rzędzie najważniejszych i jednocześnie jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów ekonomicznych, politycznych i społecznych. Długotrwały brak pracy jest czynnikiem, który ma decydujący wpływ na jakość życia, wiążący się z zaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych. Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia jest rozszerzające się zjawisko patologii społecznej, pogłębianie niepewności społecznej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego jednostki i rodziny.

Rodziny bezrobotnych zmuszone są przezwyciężać własnymi sposobami wiele trudności wywołanych spadkiem dochodów i pogorszeniem się sytuacji materialnej.

Strata pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy – prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Ważną rolę odgrywają również pojawiające się problemy w zakresie stosunków wewnątrz rodzinnych. W zależności od spójności rodziny, w różnym stopniu zostają naruszone relacje między małżonkami, rodzicami a dziećmi oraz między rodzeństwem.

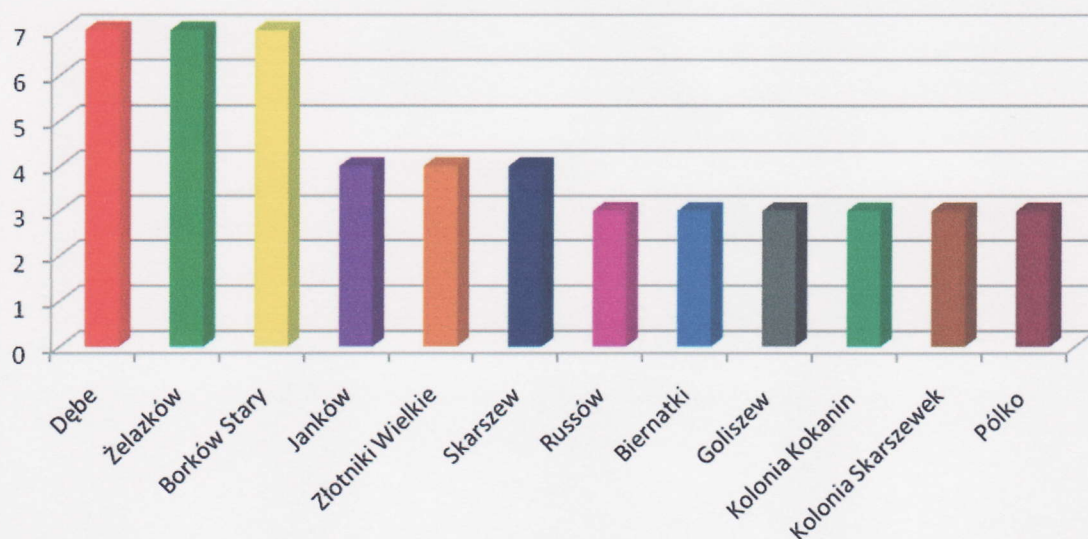
Na terenie gminy Żelazków mieszka 6021 osób, będących w wieku produkcyjnym.

Znaczna część osób z tej populacji pracuje w rolnictwie. Na terenie gminy jest 1720 prywatnych gospodarstw rolnych, w których pracują często całe rodziny. Jednak nie wszyscy mieszkańcy posiadają gospodarstwa i podejmują zatrudnienie poza rolnictwem.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu na dzień 30 września 2009r. liczba zarejestrowanych mieszkańców gminy Żelazków pozostających bez pracy wynosiła 224 osoby, z czego 113 to kobiety (w tym 89 bez prawa do zasiłku). Dla porównania na dzień 30 września 2008r. ogólna liczba bezrobotnych wynosiła 137 osób, z czego 93 to kobiety. Jeżeli chodzi o strukturę bezrobocia w gminie Żelazków, to najwięcej bezrobotnych jest w grupie wiekowej do 34 roku życia – 127 osób, z czego 72 to kobiety.

Spśród 224 mieszkańców gminy Żelazków posiadających status osoby bezrobotnej w 2009 roku 63 osoby korzystały ze świadczeń pomocy społecznej udzielanych przez GOPS.

Miejsce zamieszkania rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezrobocia w roku 2009

Na podstawie analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie stwierdzić należy, że najwięcej osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej funkcjonuje w rodzinach zamieszkałych na terenie wsi popegeerowskich tj.:

- w Dębem – 7 osób,
- w Żelazkowie – 7 osób,
- w Borkowie Starym – 7 osób,
- w Jankowie -4 osoby,
- w Złotnikach Wielkich – 4 osoby
- w Skarszewie – 4 osoby,
- w Russowie, Biernatkach, Goliszewie, Kolonii Kokanin, Kolonii Skarszewek i Pólko po -3osoby,

Bezrobocie generuje kolejne problemy społeczne jak: ubóstwo, alkoholizm, przemoc w rodzinie. Prowadzi do zaniku więzi rodzinnych. Wpływa na niski poziom wykształcenia dzieci i młodzieży, co prowadzi do „dziedziczenia bezrobocia”, pogłębia niski poziom zaradności życiowej. Brak pracy powoduje, że rodzice nie posiadają środków pieniężnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych dzieci. Powoduje to zwiększanie się antagonizmów pomiędzy małżonkami, co ma niekorzystny wpływ także na dzieci. Pozostawanie w domu, zamiast wyjście do pracy powoduje zanik umiejętności społecznych, w tym interpersonalnych. Często rozwiązaniem jest podejmowanie przez klientów ośrodka pomocy społecznej pracy dorywczej, najczęściej w gospodarstwach rolnych i ogrodniczych. Jest ono jednak tylko doraźne. Rozwiązuje ono problem bezrobocia jedynie pozornie, ponieważ część z tych osób i tak formalnie pozostaje w rejestrze bezrobotnych, wykonywana przez nich praca, nigdzie nieewidencjonowana powoduje, że osoby ją wykonujące pozbawione są ubezpieczeń społecznych. Pomimo „wykonywanej pracy”, nie wypracowują własnej emerytury. Pozbawiają także dochodu budżet państwa oraz gminy, jednocześnie pobierając pieniądze publiczne w formie różnego rodzaju pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej chce realizować pracę systemową, której celem ogólnym jest powrót bezrobotnych klientów pomocy społecznej

na rynek pracy. Oprócz aktywizacji zawodowej Ośrodek chce także dążyć do aktywizacji społecznej podopiecznych

Osoby zainteresowane otrzymują także niezbędne informacje i porady o możliwościach uczestnictwa w kursach zawodowych i dostępności do ofert pracy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informuje klientów Ośrodka o organizowanych na terenie gminy robotach publicznych.

Ponieważ Gmina Żelazków jest gminą wiejską, ogranicza to dostęp do miejsc pracy.

Brak zatrudnienia, jest główną przyczyną trudności finansowych rodzin zamieszkujących Gminę Żelazków. Znacznym problemem bezrobotnych kobiet zamieszkujących na wsi jest zapewnienie opieki szczególnie małym dzieciom.

Na terenie gminy nie ma żłobka. Brak pracy powodujący trudności finansowe rodziny ogranicza możliwość dojazdu do odległego Powiatowego Urzędu Pracy mieszczącego się w Kaliszu. Tym samym zmniejsza się możliwość pozyskiwania ofert pracy.

Cel strategiczny:

Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, a przez to zwiększenie szans klientów GOPS na podjęcie pracy zawodowej oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie, poprzez :

- a / przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy.
- b / niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób i ich rodzin.
- c / pobudzanie aktywności zawodowej w działaniach służących ich usamodzielnianiu.
- d / readaptacja do środowiska pracy w przypadku długotrwałego bezrobocia.
- e / przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej

Kierunki działań :

1/Praca socjalna, rozumiana jako aktywna działalność zawodowa pracowników socjalnych na rzecz osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych bezrobociem, poprzez :

- a/ aktywizację do poszukiwania pracy
- b/ udzielanie pomocy w poszukiwaniu ofert pracy
- c/ wskazanie możliwości i źródeł pozyskiwania dodatkowych środków finansowych wzmacniających budżety domowe
- d/ kształtowanie prawidłowego wzorca funkcjonowania społecznego
- e/ niwelowanie postawy biernego uczestnika w systemie pomocy społecznej
- f / zawieranie kontraktów socjalnych określających cele i zadania, kontraktów będących umową między klientem pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym.

2/ Udzielanie poradnictwa specjalistycznego wspomagającego nabywanie umiejętności poruszania się na rynku pracy i poczucia własnej wartości oraz prowadzenie rozmów z pracodawcami.

3 Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia w formie finansowej, rzeczowej czy usługowej.

4/.Inicjowanie powstawania grup samopomocowych, których celem byłaby wzajemna pomoc w aktywizacji zawodowej.

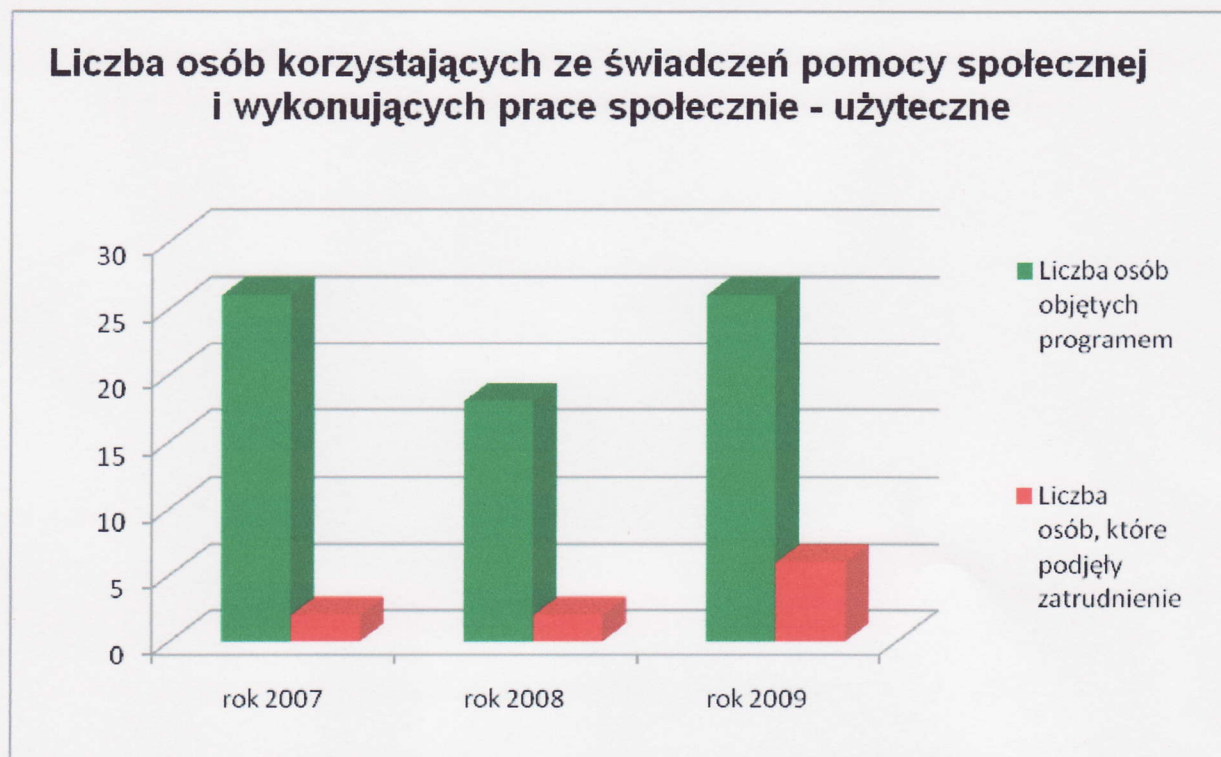
5/. Pośredniczenie w kontaktach z pracodawcami.

6/. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy.

7/. W celu umożliwienia osobom długotrwale bezrobotnym powrotu na rynek pracy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kaliszu organizuje prace społecznie – użyteczne, które są wykonywane na rzecz społeczności lokalnej przez osoby zarejestrowane w PUP bez prawa do zasiłki korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne wykonywane są na terenie gminy m.in. w Urzędzie Gminy, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, w bibliotece, w Zakładzie Komunalnym oraz w szkołach gminnych. Na podstawie analizy realizowanego programu wykonywania prac społecznie użytecznych stwierdzić należy, że prace te bardzo aktywizują klientów GOPS, niwelują negatywne skutki bezrobocia, podnoszą poczucie własnej wartości, odpowiedzialności i samodzielności. Ponadto zaspakajają potrzebę przydatności i przynależności do społeczeństwa.

1) W roku 2007 programem objęto 26 osób, które wykonywały prace społecznie – użyteczne na rzecz społeczności lokalnej. Spośród tej grupy podopiecznych GOPS 2 osoby powróciły na rynek pracy i podjęły zatrudnienie.

2) W roku 2008 prace społecznie użyteczne wykonywało 18 osób objętych pomocą GOPS, spośród których 2 zawarły umowę o pracę z pracodawcą.

3) W roku 2009 w organizowanych przez Ośrodek pracach na rzecz społeczności lokalnej uczestniczyło 26 osób, spośród których 6 podjęło zatrudnienie, a jedna nabyła uprawnienia do świadczeń rentowych.

GOPS w Żelazkowie podejmuje starania o kontynuację organizowania prac społecznie użytecznych w kolejnych latach. Docelowo programem zostaną objęte kolejne osoby bezrobotne ubiegające się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.

W zakresie działań podejmowanych w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia GOPS w Żelazkowie planuje przeznaczenie środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka w pierwszej kolejności na ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców. Priorytetem stanie się zapewnienie dzieciom podstawowego wyposażenia do szkoły, ciepłego posiłku w szkole oraz refundacja kosztów organizowanego przez gminę wypoczynku letniego.

III.2 Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi

A/ społeczne skutki bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia rodzinnego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców oraz ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny w dużej mierze wpływa niekorzystnie na jego rozwój emocjonalno – społeczny. Rodziny korzystające z pomocy społecznej bardzo często charakteryzują się zaburzoną strukturą, która ujawnia się poprzez rozkład pożycia małżeńskiego, przemocą skierowaną na członków rodziny/ głównie na dzieci i żony /. W rodzinach tych rodzice nie posiadają umiejętności: stwarzania właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych w miejscu zamieszkania, czy poza nim, właściwych wzorców komunikacji, obdarzania dzieci odpowiednią uwagą.

W roku 2009 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wystąpił do Sądu Rodzinnego z wnioskiem o pomoc w sprawowaniu władzy rodzicielskiej poprzez zastosowanie dozoru kuratora dla 3 rodzin oraz o skierowanie członków 2 rodzin zamieszkałych na terenie gminy Żelazków na badania do Rodzinnego Ośrodka Diagnostycznego przy Sądzie Rejonowym. Ponadto troje dzieci z terenu gminy przebywa w Domu Dziecka. Dwoje zostało tam umieszczonych z uwagi na rażące zaniedbania rodziców i jedno w związku z chorobą psychiczną matki uniemożliwiającą zapewnienie opieki nad dzieckiem.

Problemy opiekuńczo – wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe, wielokrotnie są powodem szukania pomocy społecznej, są przeważnie nierozzerwalne z problemami finansowymi tych rodzin.

Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie wynika, że najczęściej problemy opiekuńczo – wychowawcze w środowiskach objętych pomocą społeczną występują w rodzinach zamieszkałych:

- w Skarszewie – 9 rodzin,
- w Dębem – 6 rodzin,
- w Goliszewie - 5

- w Borkowie Starym – 4
- w Czartkach – 4

Cel strategiczny

Głównym założeniem strategii pomocy rodzinie z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest konieczność systemowego podejścia do pracy z rodziną i kompleksowego oddziaływania na nią poprzez :

- a/ profilaktykę , aktywizację rodziny do samodzielnych rozwiązań
- b/ opiekę i pomoc skierowaną na odpowiedni rozwój psychiczny i fizyczny w warunkach rodzinnych.
- c/ poprawę warunków funkcjonowania rodzin
- d/ działania edukacyjne zmierzające do pogłębiania wiedzy na temat wpływu sytuacji rodzinnej na zachowania dziecka

Kierunki działań

- 1/ Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży /gorący posiłek w szkole, odzież, wyposażenie w artykuły szkolne, kolonie letnie, zimowe/
- 2/ szkolenia pracowników socjalnych
- 3/ korzystanie z wiedzy specjalistów /pedagog, psycholog, prawnik, specjalista pracy socjalnej/
- 4/ warunkowanie pomocy w zależności od zawieranych kontraktów socjalnych
- 5./ umożliwianie dzieciom uczestnictwa w zajęciach świetlicy socjoterapeutycznej.
- 6/ ścisła współpraca z pedagogami szkolnymi
- 7/ organizowanie festynów i zabaw dla dzieci.

III.3 Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych

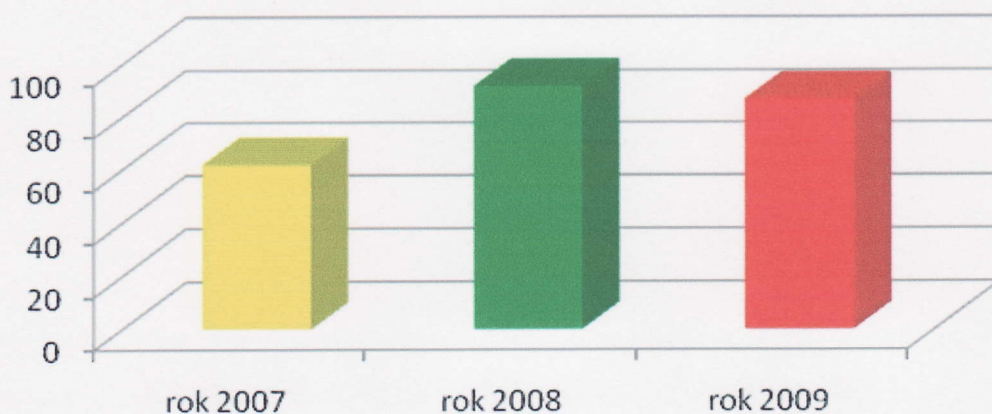
Osobami niepełnosprawnymi są osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, lub Lekarza Orzecznika ZUS, KRUS. Niepełnosprawnymi są też osoby, których stan psychiczny lub fizyczny powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczna społeczność, która liczy już około 4,4 mln. Osób (ponad 14,5% ogółu ludności), a według prognoz GUS przewiduje się, że w roku 2010 liczba ta wzrośnie do 6 mln.

Spośród osób zamieszkałych na terenie gminy Żelazków korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wsparcia udzielono:

- w roku 2007 - 62 osobom,
- w roku 2008 – 92 klientom Ośrodka,
- w roku 2009 – 87 osobom.

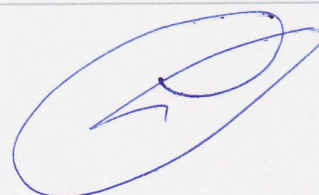
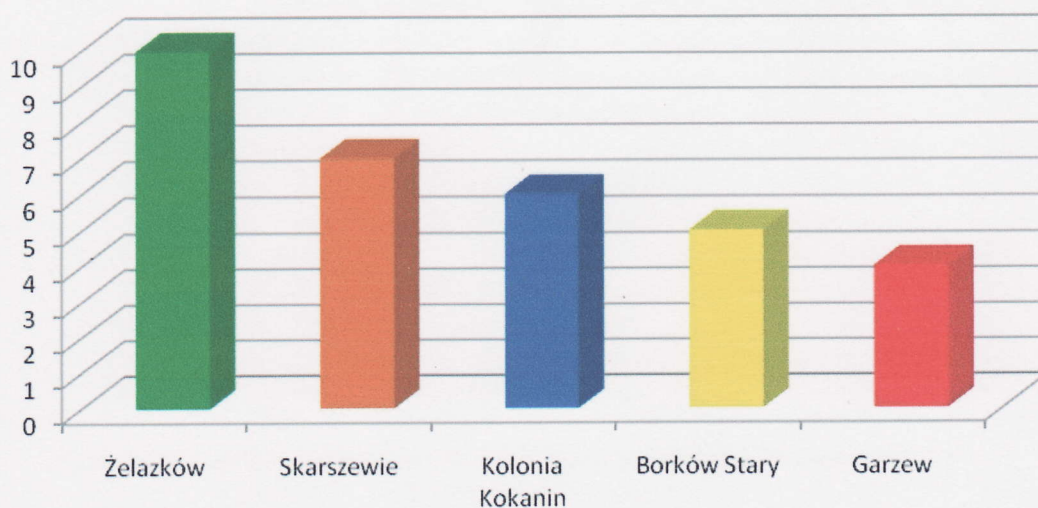
Liczba osób objętych pomocą GOPS z powodu niepełnosprawności w latach 2007-2009

Na podstawie opracowanej mapy problemów społecznych stwierdzić należy, że najwięcej osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy tutaj. Ośrodka zamieszkuje:

- w Żelazkowie – 10 osób,
- w Skarszewie - 7,
- w Kolonii Kokanin – 6,
- w Borkowie Starym – 5,
- w Garzewie - 4.

Miejsce zamieszkania osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS

Polityka społeczna na rzecz osób niepełnosprawnych, to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu wyrównywanie często nieuzasadnionych różnic społecznych.

Niwelowanie skutków niepełnosprawności oznacza w praktyce odejście od socjalnej izolacji.

Spoleczne skutki niepełnosprawności.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno - zawodową. Sytuacja taka to z jednej strony efekt wydatków między innymi na leczenie i rehabilitację.

Z drugiej strony przyczyną jest ograniczenie dochodów – utrata pracy i renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej oraz ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny, zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych. Na tę typową sytuację mogą nałożyć się dodatkowe uwarunkowania, które czynią życie tych rodzin szczególnie trudnym.

Do uwarunkowań tych można zaliczyć wcześniejszą trudną sytuację bytową.

Spośród różnych form pomocy społecznej świadczonych osobom niepełnosprawnym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku – 33 osobom wypłacał zasiłki stałe, 6 osób objęto pomocą w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Opłacano pobyt za 9 niepełnosprawnych mieszkańców gminy, umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej z powodu niezdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku zamieszkania.

Ze specjalistycznych usług świadczonych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie korzystało natomiast 6 niepełnosprawnych mieszkańców gminy Żelazków.

Cel strategiczny

Głównym założeniem strategii jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im funkcjonowania w środowisku zamieszkania.

Priorytetowym zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie na lata 2010 –2013 jest minimalizowanie negatywnych skutków niepełnosprawności poprzez;

- 1/ zapobieganie izolacji i społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych
- 2/ aktywizowanie osób niepełnosprawnych do czynnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności,

Kierunki działań

- 1/ praca socjalna skierowana na poprawę warunków życia osób niepełnosprawnych,
- 2/ rozwijanie form wsparcia osób niepełnosprawnych,
- 3/ organizowanie pomocy w formie usług opiekuńczych i pomocy sąsiedzkiej w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- 4/ umożliwianie specjalistycznej pomocy /np. uczestnictwo w Środowiskowym Domu Samopomocy w Liskowie lub warsztatach terapii zajęciowej w Koźminku/
- 5/ organizowanie ruchów i spotkań grup samopomocowych,
- 6/ udzielanie porad i pomocy w składaniu wniosków do PCPR w sprawach dotyczących korzystania z pomocy w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w tym szczególnie w zakresie usuwania barier zarówno w komunikowaniu się jak i barier architektonicznych i przystosowania mieszkań do potrzeb osoby niepełnosprawnej oraz korzystania z turnusów rehabilitacyjnych.

7/ zapewnienie mieszkańcom gminy Żelazków, którzy mimo wsparcia nie mogą funkcjonować w dotychczasowym środowisku miejsca w domu pomocy społecznej odpowiedniego typu.

III. 4 Pomoc na rzecz osób starszych.

Za ludzi starszych uważa się na ogół osoby, które przekroczyły granicę wieku emerytalnego, a kategorią wieku emerytalnego jest element systemu zaopatrzenia emerytalnego określającego moment w życiu człowieka, od którego zaczynają mu przysługiwać świadczenia pieniężne z ZUS lub KRUS. Zatem za osoby starsze uważa się te osoby, które utraciły społeczną rolę pracownika i przejęły rolę emeryta.

Na terenie gminy Żelazków zamieszkują **1282** osoby będące w wieku poprodukcyjnym czyli kobiety w wieku 60 i więcej lat oraz mężczyźni w wieku 65 i więcej lat. Mieszkańcy gminy Żelazków będący w wieku starszym stanowią zatem ok. 14% ogółu społeczności lokalnej. Znaczną przewagę w tej populacji stanowią kobiety gdyż w tym przedziale wiekowym na terenie gminy Żelazków mieszka ich 894. Natomiast mężczyzn w wieku poprodukcyjnym jest zaledwie 388.

Sytuacja ludzi starszych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa.

Ludzie starsi wymagają specjalnego zainteresowania, a także szczególnej troski i pomocy nie tylko ze strony rodziny, ale także środowiska lokalnego, organizacji, stowarzyszeń, instytucji pomocy społecznej, władz i całego społeczeństwa. Aby zapewnić ludziom starszym godne warunki życia koniecznym jest prowadzenie prawidłowej polityki społecznej i tworzenie odpowiednich programów, które zagwarantowałyby dostępność do usług zdrowotnych i socjalnych oraz które sprzyjałyby zdrowemu starzeniu się i pogodnemu życiu ludzi starszych.

Osoby starsze są szczególnie grupą podopiecznych pomocy społecznej, wymagającą odpowiedniego wsparcia ze względu na słabszą pozycję ekonomiczną, społeczną i rodzinną.

Pomoc społeczna na rzecz ludzi starszych zmierza przede wszystkim w kierunku pomocy środowiskowej. Celem pomocy społecznej jest pozostawienie człowieka starszego tak długo jak to tylko możliwe w jego dotychczasowym środowisku zamieszkania i zapewnienie mu odpowiedniej do potrzeb pomocy i opieki.

Na podstawie doświadczenia z pracy pracowników socjalnych GOPS z osobami starszymi potrzeby osób starszych można połączyć w pewne kategorie:

- potrzeby zdrowotne – biologiczne, opieki zdrowotnej, geriatrycznej, pomocy w usługach,
- socjalne – materialne, mieszkaniowe,
- potrzeby społeczne – aktywności społecznej, pełnienia ról, udziału w kulturze,
- potrzeby psychiczne – bezpieczeństwa, akceptacji, uznania, miłości, kontaktu z rodziną i społecznością lokalną. Stopień zaspokojenia tych potrzeb wpływa na jakość życia ludzi starszych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie wyszukuje osoby znajdujące się w potrzebie, pozostające bez opieki rodziny i wsparcia innych, ustala rodzaj pomocy. Pracownicy socjalni GOPS na podstawie przeprowadzanych rodzinnych wywiadów środowiskowych dokonują rozpoznania potrzeb, stawiają diagnozę, opisują sytuację, analizują ją, wyznaczają cel i plan działania po to, aby rozwiązać trudną sytuację i jak najlepiej pomóc osobie starszej przezwyciężyć trudną sytuację życiową.

W roku 2009 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie ogółem udzielił pomocy 68 rodzinom, w których funkcjonują osoby starsze, a w roku 2009 - 66 rodzinom.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie świadczy osobom starszym przede wszystkim pomoc materialną, usługową, pomoc w naturze i instytucjonalną. W roku 2009 udzielona osobom

starszym przez GOPS pomoc materialna przede wszystkim przeznaczona była na zakup żywności, leków, pokrycie kosztów leczenia w tym dojazdu do specjalistycznych poradni lekarskich oraz na zakup i transport opału. 15 osób starszych objęto pomocą w naturze, przekazując produkty żywnościowe. Tut. Ośrodek pozytywnie opiniował i kierował wnioski do Urzędu d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych o przyznanie pomocy pieniężnej. 21 osób starszych zamieszkałych na terenie gminy Żelazków, posiadających uprawnienia kombatanckie otrzymało pieniężną pomoc doraźną.

Starsze osoby samotne, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub innych powodów potrzebują opieki osób drugich, a są jej pozbawione lub mają rodzinę, która nie zapewnia im takiej opieki są obejmowane przez tut. Ośrodek pomocą w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób starszych tut. Ośrodek w roku 2009 zorganizował dla 9 mieszkańców gminy. Ta forma świadczonej pomocy ułatwia osobom starszym pozostanie w ich naturalnym środowisku. Opieka nad człowiekiem starym i chorym potrzebującym pomocy jest w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej traktowana jako wartość nadrzędna, ponieważ usługi opiekuńcze określają jakość życia korzystających z tej formy pomocy. Zdarza się jednak i tak, że osoby starsze są całkowicie niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, wymagają całodobowej opieki osób drugich, są osobami samotnymi bądź posiadają rodzinę, ale ta nie zapewnia im pomocy i opieki wówczas na wyraźną prośbę osoby zainteresowanej umieszcza się ją w domu pomocy społecznej odpowiedniego typu. W roku 2009 tut. Ośrodek pokrywał koszt pobytu 9 osób wcześniej skierowanych do domów pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni GOPS w Żelazkowie podejmują się wielu dodatkowych zadań, które umożliwiają poprawę jakości życia osób starszych. W ramach wykonywanej w terenie pracy socjalnej zajmują się łagodzeniem konfliktów w rodzinie, egzekwują od rodziny poszanowania godności najstarszych członków rodziny, próbują niwelować poczucie odrzucenia osób starszych przez ich własne dzieci i usiłują wzmacniać więzi łączące rodzinę. Praca socjalna wykonywana przez pracowników GOPS zmierza do zaspakajania wielu potrzeb seniorów, a zwłaszcza do zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa i przynależności. Szczególnie dla tej grupy osób starszych, schorowanych i samotnych pracownicy GOPS organizują takie spotkania jak: śniadanie wielkanocne, wieczerza wigilijna, bal seniora i.t.p. Są to działania nie dające się zestawić w analizę ilościową, ale są to działania bardzo pożyteczne od zwyczajnego wysłuchania osoby starszej, przeprowadzenia z nią rozmowy, niwelowania poczucia samotności do udzielenia pomocy podopiecznemu np. w skompletowaniu dokumentów, sporządzeniu pisma, wniosku czy pozwu. W pracy socjalnej bardzo ważne jest zaspakajanie nie tylko potrzeb elementarnych, ale wszystkich, które są koniecznymi do zaspokojenia dla każdego indywidualnego przypadku z osobna i które umożliwiają osobom starszym poprawę jakości życia.

Cel strategiczny

Priorytetowym zadaniem GOPS jest stworzenie osobom starszym jak najlepszych warunków życia, podejmowanie działań zapobiegających zjawisku nieużyteczności i alienacji oraz umożliwianie osobom starszym samodzielnego funkcjonowania w dotychczasowym środowisku poprzez:

- 1/ zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stworzenie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym,
- 2/ poprawa oferty świadczonych usług, zwiększenie form pomocy i podniesienie poziomu usług,
- 3/ wspieranie polityki społecznej Gminy Żelazków w rozwiązywaniu problemów ludzi starszych i przygotowywanie społeczeństwa do odpowiedniego traktowania osób w wieku podeszłym.

Kierunki działań

- 1/ praca socjalna na rzecz osób starszych,
- 2/ udział pracowników socjalnych w szkoleniach nt. problemów osób starszych,
- 3/ diagnozowanie potrzeb ludzi starszych,
- 4/ poradnictwo dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wykorzystywania własnych możliwości i uprawnień (w tym także kombatanckich)
- 5/ zaspakajanie potrzeb socjalnych osób starszych /gorący posiłek, opał, zakup leków/
- 6/ pomoc w kontaktach z otoczeniem,
- 7 / pomoc w życiu codziennym,
- 8/ organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych.
- 9/ zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej dla osób niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku zamieszkania.
- 10/ pomoc w ubieganiu się o przyznanie świadczeń pieniężnych z tyt. posiadanych uprawnień kombatanckich.

III. 5 Pomoc na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żelazkowie stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie alkoholu stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu w tym kobiet. Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej alkoholizm jest jedną z przesłanek do udzielenia pomocy społecznej. Dla porównania pomocy rodzinom w których występuje problem uzależnienia od alkoholu udzielono w roku 2008 w 16 przypadkach, a w roku 2009 – 25 środowiskom rodzinnym.

Z danych GOPS wynika, że alkoholizm wśród klientów GOPS, podobnie jak problem bezrobocia najczęściej występuje w środowiskach popegerowskich zamieszkałych na terenach wsi takich jak:

- Żelazków – 6 rodzin
- Dębe – 5 rodzin,
- Złotniki Wielkie - 4 rodziny
- Goliszew – 3 rodziny
- Skarszew – 3 rodziny
- Garzew- 2 rodziny
- Kolonia Kokanin - 2 rodziny

Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, brak pracy oraz problemy wychowawcze i zdrowotne. Praca z zaburzonymi klientami GOPS jest trudna i długotrwała. Pracownicy socjalni są jedynymi osobami odwiedzającymi osoby uzależnione w ich środowisku zamieszkania i to oni właśnie pracują z całą rodziną, ze wszystkimi członkami osoby uzależnionej próbując zwalczać nie tylko problem osoby uzależnionej od alkoholu, ale także współuzależnienie członków rodziny. Pracownicy socjalni motywują osoby uzależnione do podjęcia leczenia, a członków rodziny do skorzystania z terapii dla współuzależnionych.

Alkoholizm jest problem całej rodziny, bywa, że prowadzi do przemocy, stanowi zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wszystkich członków rodziny. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, swoim bliskim ale również osobom nie związanym z nim więzami rodzinnymi. Skuteczna pomoc osobom i rodzinom z problemami alkoholowym, i polega na umożliwieniu ludziom dotkniętym tą chorobą podjęcia leczenia.

Poważnym problemem w podejmowaniu działań w tym kierunku jest bierna postawa ludzi uzależnionych od alkoholu. Podopieczni ci mają w większości postawy roszczeniowe, uważają, że jeśli nie pracują to właśnie pomoc społeczna ma obowiązek ich utrzymywać. Są przekonani, że ich uzależnienie spowodowane jest czynnikami zewnętrznymi, nie chcą pogodzić się z myślą, że to właśnie oni decydują o swojej sytuacji życiowej. Wielu podopiecznych GOPS-u, u których pracownik socjalny podejrzewa problem alkoholowy, zaprzeczają, że alkohol ma jakikolwiek wpływ na jakość ich życia. W przypadku tych uzależnionych konieczne jest skonfrontowanie ich z uzależnieniem tj. przeprowadzenie interwencji i uświadomienie im ich choroby. Tej właśnie roli podejmują się pracownicy socjalni, którzy odwiedzają w środowisku zamieszkania osoby uzależnione od alkoholu i umożliwiają im konfrontację z rzeczywistością.

Osoby uzależnione od alkoholu ubiegające się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej są zobowiązane do podejmowania współpracy z pracownikiem socjalnym w celu przezwyciężenia istniejącego zjawiska uzależnienia. Narzędziem pracy socjalnej umożliwiającym m.in. rozwiązywanie lub ograniczanie problemu alkoholizmu i zapobiegającym marnotrawieniu przyznawanych świadczeń pomocy społecznej jest kontrakt socjalny.

Kontrakt socjalny jest pisemnie sporządzaną umową między pracownikiem socjalnym, a klientem pomocy społecznej określającym cele i zadania zmierzające do przezwyciężenia problemu w określonym pisemnie czasie. Nie dotrzymanie postanowień zawartych w kontrakcie socjalnym może być podstawą ograniczenia bądź odmowy świadczeń. Pozwala na to artykuł 11 ustawy o pomocy społecznej zgodnie z którym:

„ 1. W przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

2. *Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymywanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego przez osobę uzależnioną, mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.*

3. *W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczeń z pomocy społecznej należy uwzględnić sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenie lub korzystającej ze świadczeń”.*

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje starania w zakresie motywowania osób z problemem alkoholowym do podania się terapii leczenia uzależnienia. Osobom z problemem alkoholowym udzielane są porady dotyczące możliwości przezwyciężenia problemu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udostępnia swoim klientom ulotkę informacyjną opracowaną przez specjalistę pracy socjalnej zatrudnionego w Ośrodku, dotyczącą możliwości uzyskania pomocy oraz miejsc spotkań i punktów wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy. Ośrodek współpracuje z pełnomocnikiem Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Poradnią Leczenia Uzależnień oraz z Klubem wsparcia dla osób uzależnionych „Pomocna Dłoń” w Żelazkowie.

Dużą zasługą w zakresie utrzymywania abstynencji w trakcie leczenia choroby alkoholowej klientów GOPS w Poradni Leczenia Uzależnień w Kaliszu lub po leczeniu w Ośrodku Leczenia Uzależnień w Sokołówce i w Murowańcu (gmina Koźminek) jest udział osób uzależnionych w spotkaniach grupy wsparcia w gminnym klubie „Pomocna Dłoń”

Wspólnie z pełnomocnikiem Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi w roku 2007 zainicjowano obchody „Dnia Trzeźwości”, które są i będą w latach kolejnych kontynuowaną formą wsparcia. W ramach tych obchodów organizuje się m.in. „dni otwarte”. Zorganizowano też w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żelazkowie specjalistyczną pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz dla osób doświadczających przemocy. Umożliwiono mieszkańcom gminy bezpośrednie konsultacje z takimi specjalistami jak: socjolog, terapeuta leczenia uzależnień, specjalista ds. zwalczania narkomanii i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz z pracownikiem Oddziału Leczenia Uzależnień w Sokołówce. W ramach obchodów „Dnia Trzeźwości” poza fachowymi poradami zorganizowano spotkanie grupy samopomocowej przy ognisku, było więc okazją do integracji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zamierza w kolejnych latach kontynuować tą formę pomocy.

Cel strategiczny

Ograniczenie problemu uzależnień oraz jego skutków poprzez:

- 1/ wypracowanie wspólnego modelu oddziaływania pracowników socjalnych, pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, terapeutów odwykowych i pedagogów na rodziny dotknięte problemem alkoholowym,
- 2/ ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców,
- 3/ wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznym uzależnionym w celu mobilizacji i motywacji do podjęcia przez niego leczenia odwykowego,
- 4/ współpraca pracowników socjalnych z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Kierunki działań

- 1/ Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży / współorganizowanie imprez i festynów dla dzieci oraz wypoczynku letniego i zimowego,
- 2/ Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży /gorący posiłek w szkole, odzież, wyposażenie w artykuły szkolne, kolonie letnie, zimowe/
- 3/ szkolenia pracowników socjalnych
- 4/ korzystanie z wiedzy specjalistów /pedagog, psycholog, prawnik, specjalista pracy socjalnej/
- 5/ ścisła współpraca z pedagogami szkolnymi
- 6./ umożliwianie dzieciom uczestnictwa w zajęciach świetlicy socjoterapeutycznej.
- 7/ udzielanie poradnictwa socjalnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom,
- 8/ warunkowanie pomocy w zależności od zawieranych kontraktów socjalnych
- 9/ motywowanie uzależnionych i współuzależnionych do zmiany sytuacji życiowej
- 10/ współuczestnictwo GOPS w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Żelazków.

Strategia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu na terenie gminy jest uzupełnieniem corocznie zatwierdzanego uchwałą Rady Gminy Żelazków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Żelazków.

III.5. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Od kilku lat zaczyna wzrastać świadomość społeczna w zakresie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie, który dotąd był marginalizowany i przemilczany. Obecnie podejmowane są działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Próbą podjęcia celowych, zamierzonych i jednolitych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493).

Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”

Z uwagi na fakt, iż problem ten dotyka także rodziny z terenu naszej gminy nie można pozostać obojętnym, należy podjąć wszelkie działania w zakresie zwalczania tego zjawiska.

Jak wynika z prowadzonych statystyk z każdym rokiem wzrasta liczba rodzin, w których występuje przemoc. W celu ograniczenia tego zjawiska należy podjąć działania w zakresie profilaktyki i informowania opinii publicznej, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy oraz oddziaływań na sprawców przemocy.

Zjawisko przemocy domowej

Zjawisko przemocy domowej definiowane jest jako „każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego (jej) osobowości”.

Typy i formy przemocy.

Typy przemocy z jakimi spotykamy się w środowisku domowym obejmują:

- **zaniedbywanie i przemoc wobec osób w podeszłym wieku,**
- **przemoc wobec rodziców,**
- **przemoc wobec małżonka,**
- **przemoc wobec dziecka i zaniedbywanie,**
- **przemoc wobec rodzeństwa.**

Do form przemocy należy:

PRZEMOC FIZYCZNA - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

PRZEMOC PSYCHICZNA - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

PRZEMOC SEKSUALNA - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

PRZEMOC EKONOMICZNA - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.

W rozumieniu ustawy przemocą w rodzinie jest jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej i społecznej.

Z obserwacji pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż wśród wielu ofiar tylko niewielka grupa decyduje się na założenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w rodzinie. Pozostałe osoby bądź nie wiedzą gdzie można uzyskać fachową pomoc, bądź obawiają się konsekwencji ze strony sprawcy przemocy.

W przypadku przemocy w rodzinie najczęściej pokrzywdzone osoby to kobiety i dzieci. Wiek tych osób jest różny i nie ma tu jakiejś konkretnej reguły. Przemoc fizyczna najczęściej polega na biciu, popychaniu, szturchaniu itp. Natomiast przemoc psychiczna na wyzywaniu, ułóżaniu, poniżaniu, wymuszaniu określonego zachowania itp.

Na terenie naszej Gminy przemoc w rodzinie najczęściej (choć nie tylko) występuje w rodzinach najuboższych i jest powiązana z alkoholizmem, trudną sytuacją finansową, biedą, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną.

Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny, tj. małżonkowie, dzieci, rodzeństwo, bliskie osoby, którym ofiara się zwierza. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Również trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Spośród rodzin objętych pomocą społeczną występowanie przemocy w rodzinie zgłosiło w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej:

- w 2007 roku 5 osób,
- w 2008 roku – 3 osoby,
- w 2009 roku – 7 osób.

W każdym przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie pracownicy socjalni GOPS w Żelazkowie proponują założenie niebieskiej karty, która stanowi załącznik do rodzinnego wywiadu środowiskowego, po jej wypełnieniu pracownik socjalny monitoruje sytuację w środowisku, współpracuje ze specjalistami różnych dziedzin np. z psychologiem, prawnikiem, pedagogiem, policjantem oraz z prokuraturą w celu niwelowania skutków występującej przemocy.

- w roku 2007 pracownicy socjalni GOPS założyli niebieskie karty w 2 środowiskach
- w roku 2008 w 2 rodzinach
- w roku 2009 - 2 środowiskach.

Cel strategiczny

Utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Żelazkowie.

Ograniczenie problemu przemocy w rodzinie oraz jego skutków poprzez:

Zdobycie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy wśród mieszkańców gminy Żelazków .

1/ wypracowanie wspólnego modelu oddziaływania pracowników socjalnych, pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, terapeutów odwykowych, pedagogów, policji, kuratorów i prokuratury na rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie,

2/ ochrona ofiar przed skutkami przemocy w rodzinie,

3/ wypracowanie i doskonalenie form pracy z ofiarami przemocy w celu mobilizacji i motywacji do podjęcia działań zapobiegających występowaniu przemocy.

4/ Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci.

5/ Dostarczanie wiedzy społeczeństwu o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem.

6/ Propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Kierunki działań

1/ Działania profilaktyczne skierowane dla ofiar przemocy,

2/ Zabezpieczenie potrzeb bezpieczeństwa i potrzeb bytowych dzieci i młodzieży /gorący posiłek w szkole, odzież, wyposażenie w artykuły szkolne, kolonie letnie, zimowe/,

3/ szkolenia pracowników socjalnych,

4/ korzystanie z wiedzy specjalistów i utworzenie zespołu interdyscyplinarnego /pedagog, psycholog, prawnik, specjalista pracy socjalnej, pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, terapeutów odwykowych /,

5/ sporządzanie diagnozy zjawiska, szczególnie diagnozowanie przemocy w jej wczesnej postaci w miejscu zamieszkania sprawcy i ofiary na podstawie przeprowadzonego przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego,

6/ uruchamianie procedury „niebieska karta”,

7/ udzielanie informacji oraz adresów instytucji świadczących specjalistyczną pomoc,

8/ podjęcie działań mających na celu zapewnienie schronienia w tym ewentualne umieszczenie w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy.

9/ stała współpraca GOPS ze specjalistami różnych dziedzin np. z psychologiem, prawnikiem, pedagogiem, policjantem oraz z prokuraturą w celu niwelowania skutków występującej przemocy,

10/ przerywanie przemocy „gorącej”, „chłodnej”,

11/ praca z całą rodziną w sytuacji kryzysu, a także z ofiarami i sprawcami,

12/ tworzenie pierwszej pomocy w sytuacji konfliktu w rodzinie,

- 13/ doradztwo, w tym uświadomienie ofiarom ich praw i możliwości uzyskania pomocy,
- 14/ tworzenie i realizowanie programów profilaktycznych - system zapobiegania przemocy w rodzinie.
- 16/ Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
- 17/ Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- 18/ Pogłębianie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- 19/ Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
- 20/Przerwanie kręgu milczenia związanego z przemocą.

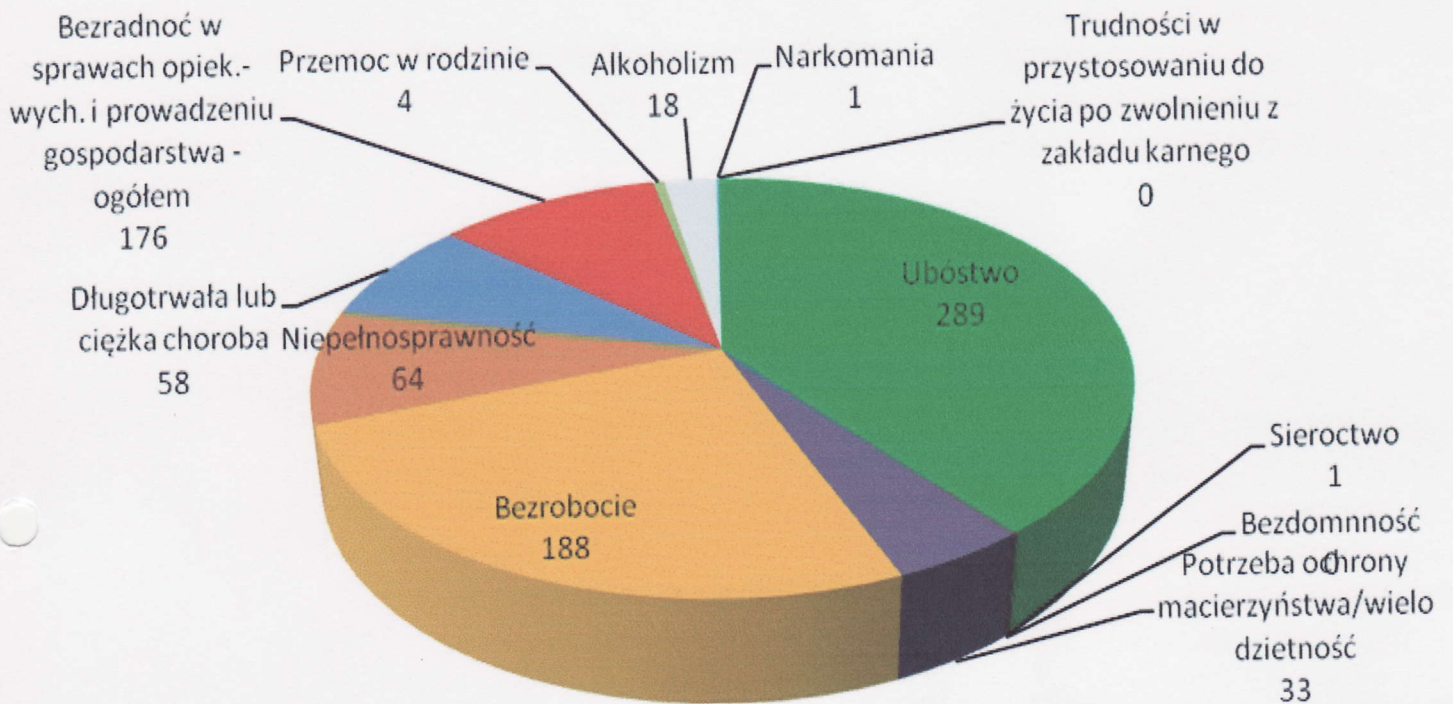
Institucje i organizacje pozarządowe – partnerzy w realizacji strategii rozwiązywania problemu przemocy na terenie gminy na lata 2010 –2013

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie.
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy.
3. Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Posterunek Policji w Żelazkowie.
5. Placówki oświatowe.
6. Ośrodek Zdrowia.
7. Prokuratura Rejonowa.
8. Sąd Rejonowy.
9. Kuratorzy zawodowi i społeczni.

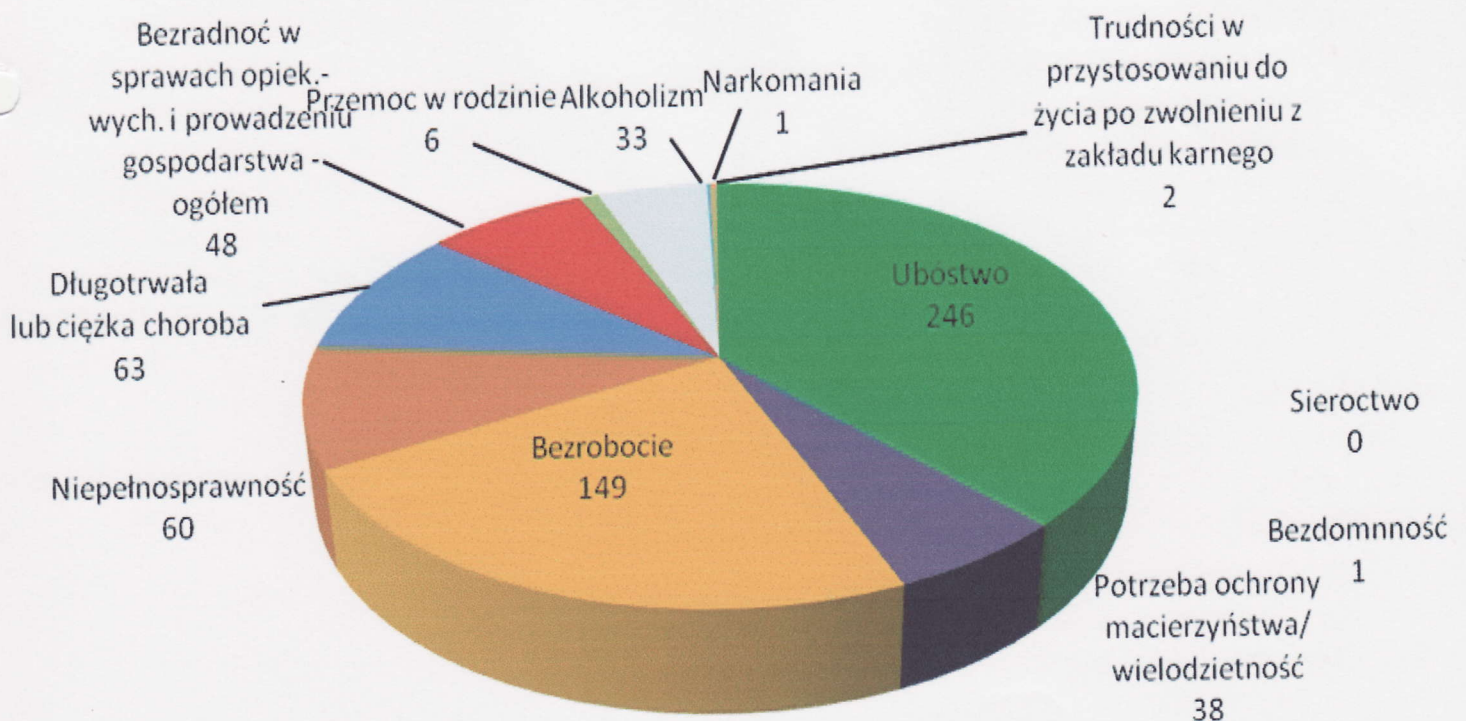
Strategia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemu przemocy na terenie gminy jest uzupełnieniem programu zatwierdzonego Uchwałą NR XXXVI/188/09 Rady Gminy Żelazków z dnia 19 sierpnia 2009r w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na Terenie Gminy Żelazków.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY ŻELAZKÓW**
Stanisław Gąsior

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w 2004

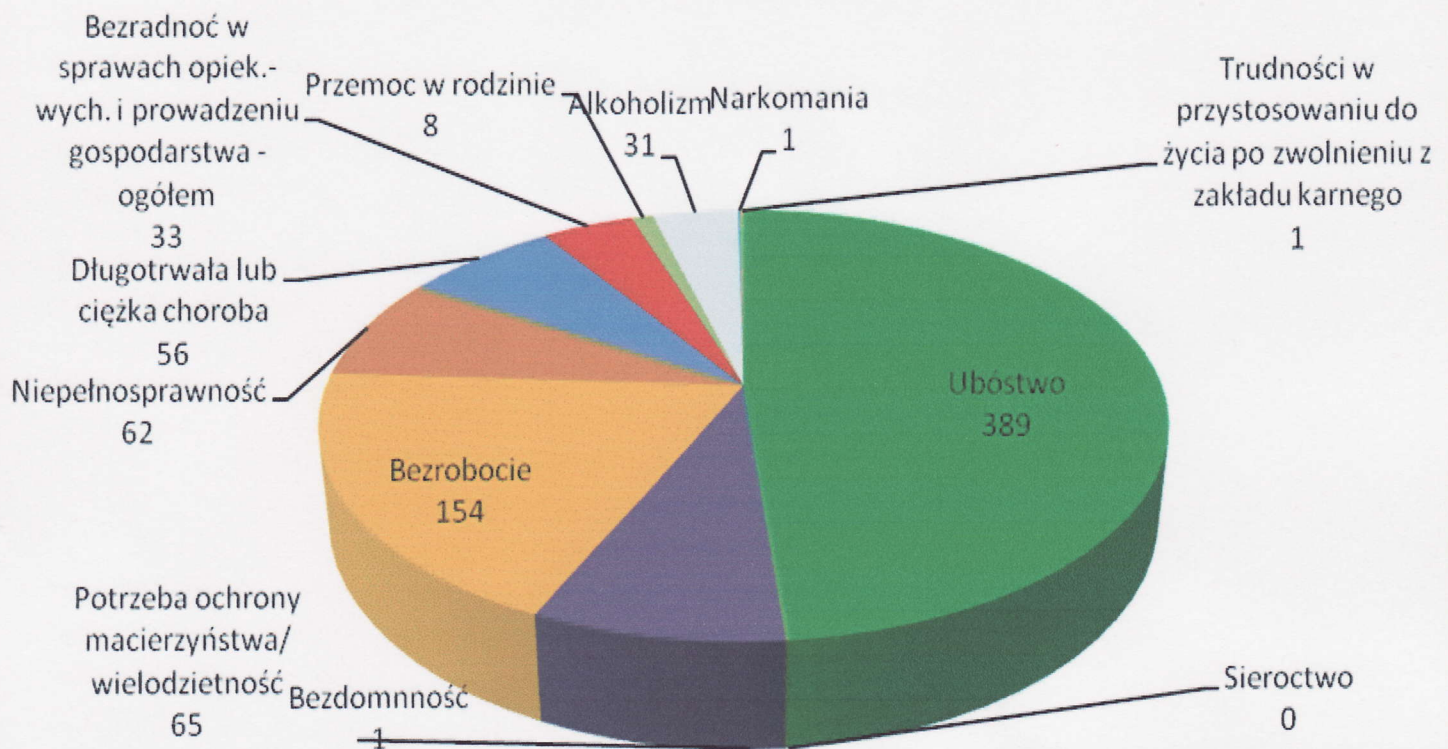

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w 2005

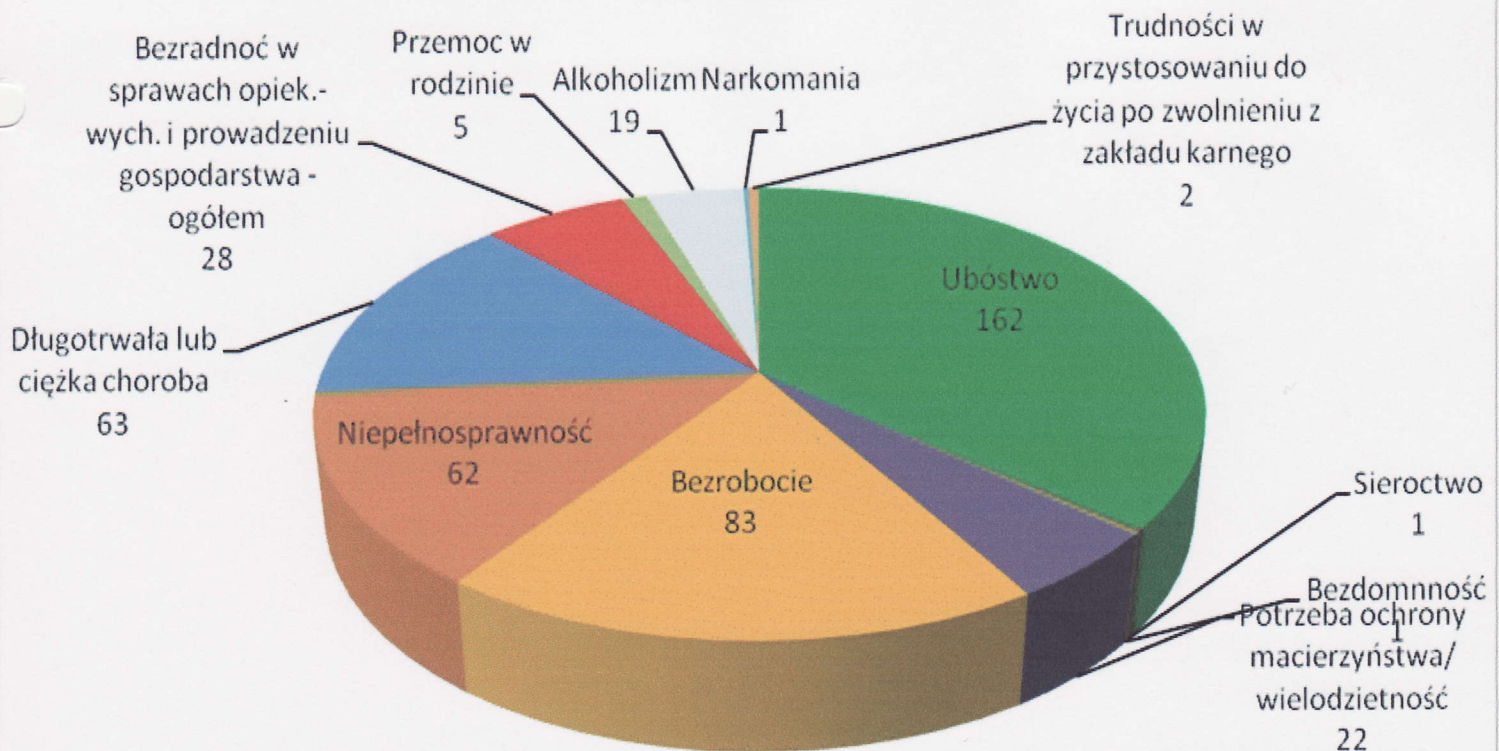

21

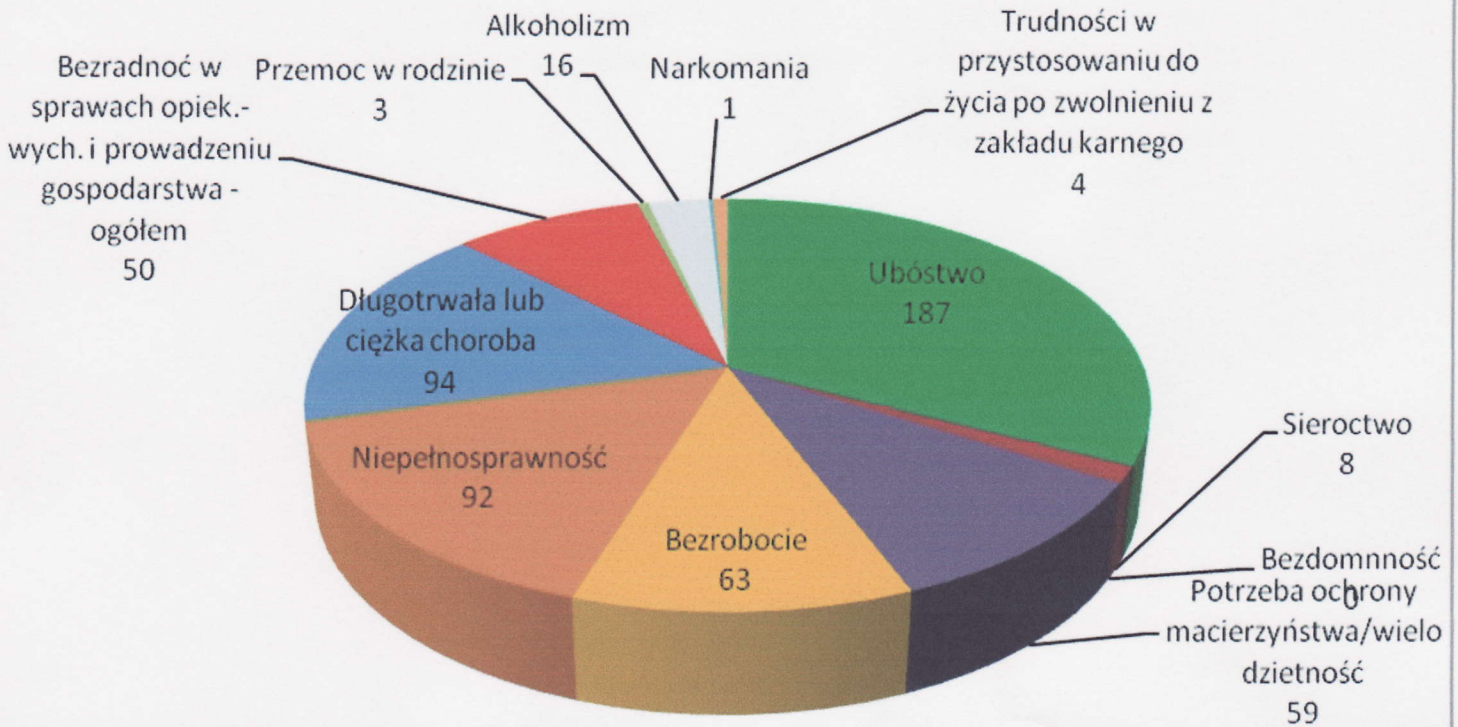
Przyczyny korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w 2006

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w 2007

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w 2008

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w 2009

